

JAN VANRIET. PARCOURS 1966 – 2008

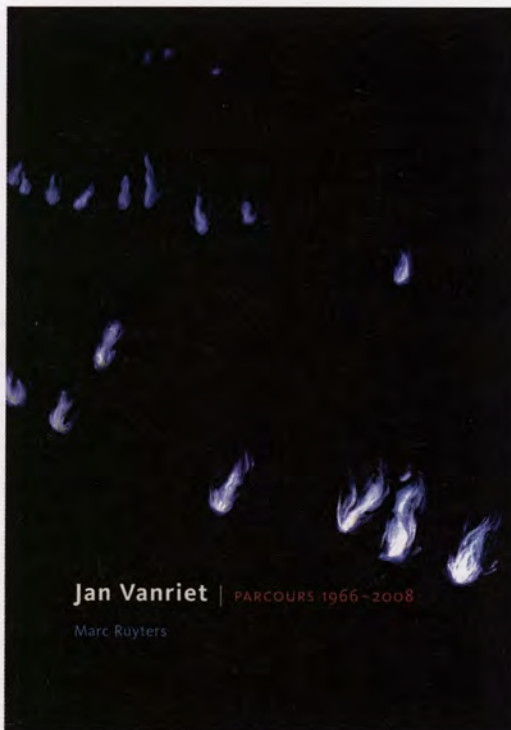
Als u van mooie boeken houdt, dan kan ik u dit alvast aanraden. Een op royaal en toch hanteerbaar formaat ingebonden boek met een verhelderend essay van Marc Ruyters en bijzonder interessante illustraties. De vormgeving is van Thomas Soete en die verdient hiervoor een flink applaus. Of Jan Vanriet één van onze belangrijkste kunstenaars is zoals de promotiefolder beweert, wil ik even in het midden laten. Feit is dat u en ik het werk van deze kunstenaar via dit boek beter kunnen duiden en waarderen.

In een eerste deel, gedrukt op grijs getint papier, geeft Mark Ruyters een zeer bevattelijke en toegankelijke benadering van de kunstenaar en zijn kunst, iets wat zeer erg te waarderen valt. Geen jargon waar de gemiddelde lezer even zijn Dikke Van Dale moet bij raadplegen, maar gewoon in verstaanbare taal zeggen waar het op aankomt.

Achtereenvolgens schetst hij de invloedsferen die mee het werk van de kunstenaar hebben bepaald. De oorlog bijvoorbeeld waar hij al van kindsbeen af mee is geconfronteerd via de verhalen van en de belevenissen van zijn ouders. Die hebben mekaar ontmoet in een concentratiekamp, dat kan je niet zomaar opzijzetten. Dat Vanriet sterk wordt aangesproken door oorlogssituaties is in zijn hele oeuvre na te gaan. Ook het sterke engagement dat van zijn beide ouders uitging is niet aan hem voorbij gegaan zonder sporen na te laten. Het zit hem duidelijk in de genen. Het is ook omwille van dat engagement dat hij wellicht bij een breder publiek bekendheid geniet. In zijn werk vinden we dikwijls een aanklacht tegen elke vorm van machtsmisbruik. Het gaat zowel over machtsmisbruik op macro- als microniveau, maar ook over bij ons minder gecontesteerde feiten als de executie van Ceausescu of het bombardement van Belgrado door de NAVO. Het raakt hem diep en persoonlijk hoe mensen met andere mensen omgaan en dat uit zich in zijn oeuvre.

In een bepaalde periode is zijn engagement via literaire weg tot uiting gekomen, hij schreef in tal van literaire tijdschriften. Hij organiseerde in 1968 mee de Anti-Censuur-Avond. Via die literaire weg kwam als vanzelf de in ruime kring bekende illustrator Vanriet voor de dag.

Jan Vanriet wordt door Stefan Hertmans een oeuvre-bouwer genoemd, met "de neiging om een eigen wereld te construeren waarin velerlei andere werelden opduiken, opgeslorpt en verwerkt worden, gemetamorfoseerd tot iets

Marc Ruyters
*Jan Vanriet. Parcours
1966-2008*
240 blz., 350 illustraties
Hardcover, 17 x 24 cm
ISBN 978-90-5349-675-6
28,00 euro
Uitgeverij Snoeck

onvervreemdbaar eigens." Die werelden vindt de kunstenaar in de wereldliteratuur en in de grote verhalen van de godsdiensten van het boek, in de mythologie maar ook bij andere beeldende kunstenaars zoals Böcklin.

Een hoofdstukje is gewijd aan het schilderen. Vanriet verklaart dat hij zich nooit heeft willen opsluiten in een bepaalde canon, hij stelt zich open voor wat zich aandient.

Het werk van Vanriet bevat zowel autobiografische ele-

menten als invloeden vanuit zijn ruime historische kennis en achtergrond, zijn bekendheid met literatuur en de oude meesters. Marc Ruyters schrijft zijn werk drie kenmerken toe: het displacement (een 'anders' in de wereld staan), de melancholie en het licht. Hij stelt dat dit niet leidt tot een "orgelpunt van verhevigde emotie, integendeel: ze heffen samen de emotionaliteit op om plaats te maken voor een koele synthese."

Het essay wordt geïllustreerd met tal van interessante documenten en foto's. Hierna volgt de 'Catalogus'. Ook die is op een boeiende wijze gestalte gegeven, zowel naar vorm als naar inhoud. De lezer doorloopt in chronologische volgorde het oeuvre van de kunstenaar en wordt hierdoor ongetwijfeld geconfronteerd met een snelle opeenvolging van stijlen en genres, eigen aan de beeldende kunst vanaf de jaren zestig. Hij maakt eveneens kennis met de kleurrijke Antwerpse kunstscène en belandt tenslotte bij de werken van eind de jaren negentig "die teruggrijpen naar de donkere jaren dertig en veertig, oorlog, vervolging, diaspora." Elk onderdeel van de catalogus wordt voorafgegaan door een korte situerende tekst met concrete feiten en gegevens die van belang zijn om het werk beter te situeren. De werken worden zo op een bijzonder intelligente manier gepresenteerd en de reproducties zijn van superieure kwaliteit. Ik ben aangegrepen door een aantal bijzonder mooie aquarellen van eind de jaren zeventig, begin tachtig. Ik word aangesproken door het verfijnde en rijke kleurenpalet dat de kunstenaar gebruikt, door de rake compositie. Ik wordt geraakt door de schijnbare eenvoud van sommige onderwerpen, door de bijzondere wereld die de man voor de toeschouwer creëert. Ik ben vooral verbijsterd dat ik dit werk eigenlijk nog niet (zo goed) kende. (Daan Rau)